

Determination of the reliability and validity of intercultural awareness and intercultural effectiveness scales

Kültürlerarası farkındalık ve kültürlerarası etkililik ölçeklerinin güvenilirlik ve geçerliğinin belirlenmesi¹

Hatice Karabuğa Yakar²
Şule Ecevit Alpar³

Abstract

Objective: Planned for the purpose of determining the validity and reliability of Intercultural Awareness and Intercultural Effectiveness scales, which were developed abroad for measuring the intercultural communication competence of nurses taking care of patients from different cultures. The study is planned as methodological and descriptive.

Material and Method: The data were filled by 204 nurses via Nurse Identification Form, Intercultural Awareness Scale and Intercultural Effectiveness Scale. Within the scope of the study, introductory characteristics of nurses were presented with percentiles, mean or median. During the examination of the reliability of Intercultural Awareness and Intercultural Effectiveness scales; internal consistency coefficient was calculated by using the cronbach's alpha coefficient via test-retest correlation pearson product-moment correlation technique. During the validity examination; confirmatory factor analysis (CFA) was performed for evaluating the construct validity after performing language equivalence and content validity.

Özet

Amaç: Farklı kültürlerden gelen hastalara bakım veren hemşirelerin kültürlerarası iletişim yeterliliğini ölçmek amacıyla yurt dışında geliştirilen Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik ölçeklerinin güvenilirlik ve geçerliğinin belirlenmesi amacıyla metodolojik ve tanımlayıcı olarak planlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Veriler Hemşire Tanılama Formu, Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği, Kültürlerarası Etkililik Ölçeği ile 204 hemşire tarafından dolduruldu. Araştırma kapsamında hemşirelerin tanıtıcı özellikleri yüzdelik dilimler, ortalama veya ortanca ile sunuldu. Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik ölçeklerinin güvenilirlik incelemesinde iç tutarlılık katsayısı cronbach's alpha katsayısı kullanılarak, test-retest korelasyonu pearson momentler çarpımı korelasyon tekniği ile hesaplandı. Geçerlik incelemesinde; dil eşdeğerliği ve kapsam geçerliği yapıldıktan sonra; yapı geçerliliğini değerlendirmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapıldı.

Bulgular: Ölçeğin ilk olarak dil eşdeğerliliğinin sağlanması için Türkçeye çevirisi ve geri çevirisi yapılmıştır. Uzman görüşü sonrasında ölçekteki maddelerin Kapsam Geçerlik İndeks (KGI)

¹ Bu araştırma ; 21-23 Mayıs 2015 tarihinde Çanakkale'de düzenlenen 3. Uluslararası Katılımlı Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi'nde farklı iki konuda sözel ve poster bildiri olarak sunulmuştur.

² PhD., Anadolu Medical Center, hatice.karabuga@gmail.com

³ Professor of Nursing, Marmara University Faculty of Health Sciences, Division of Nursing, Fundamentals of Nursing Department, salpar@marmara.edu.tr

Findings: In order to provide the language equivalence, the scale was primarily translated into Turkish and then back-translated. After receiving the expert opinion, Content Validity Index (CVI) values of scale items were calculated. Content Validity Index scores were calculated as 3,5 for the Intercultural Awareness Scale and 2,8 for the Intercultural Effectiveness Scale.

Examining reliabilities of the scales; it was determined that the Cronbach's alpha coefficient was 0.73 for the Intercultural Awareness Scale and 0.85 for the Intercultural Effectiveness Scale, and the test-retest correlation coefficient was 0.89 for the Intercultural Awareness Scale and 0.71 for the Intercultural Effectiveness Scale. In the confirmatory factor analysis of the Intercultural Awareness Scale, the scale is collected under one lower dimension unlike the original scale and consists of totally 9 items like the original scale. Examining the general adhesion coefficients; χ^2 /sd value 1.64; CFI: 1.00, RMSEA: .019 and SRMR index 0.053. Factor loads vary between .25 and .83. In the confirmatory factor analysis of the Intercultural Effectiveness Scale, the scale has the same number of lower dimensions as the original scale and consists of totally 24 items. Examining the general adhesion coefficients for the Intercultural Effectiveness Scale; χ^2 /sd value 1.66; CFI: 0.98, RMSEA: .059 and SRMR index 0.077. Factor loads vary between .41 and .85. Items of both scales sufficiently represent their own factor dimensions.

Conclusion: Intercultural Awareness Scale and Intercultural Effectiveness Scale are valid and reliable scales.

Keywords: Intercultural awareness; intercultural effectiveness; intercultural communication; validity; reliability.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

değeri hesaplanmıştır. Kapsam geçerlik indeks puanları Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için 3,5; Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için ise 2,8 dir.

Ölçeklerin güvenilirlik inceleme sonuçlarında; Cronbach's alpha katsayısı Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için 0.73, Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için 0.85 olup; test-retest korelasyon katsayıları ise Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için 0.89, Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için 0.71'dir . Kültürlerarası Farkındalık ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizinde ölçek orijinalinden farklı olarak tek alt boyutta toplanmaktadır ve orijinal ölçekle aynı olarak toplamda 9 maddeden oluşmaktadır. Genel uyum katsayılarına bakıldığında; χ^2 /sd değerinin 1.64; CFI: 1.00, RMSEA: .019 ve SRMR indeksi 0.053'dür. Faktör yükleri .25 ile .83 arasında değişmektedir. Kültürlerarası Etkililik Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizinde ölçek orijinaliyle aynı altı alt boyutta ve toplamda 24 maddeden oluşmaktadır. Kültürlerarası etkililik ölçeği için genel uyum katsayıları incelendiğinde; χ^2 /sd değerinin 1.66; CFI: 0.98, RMSEA: .059 ve SRMR indeksi 0.077'dir. Faktör yükleri .41 ile .85 arasında değişmektedir. Her iki ölçek maddeleri ait oldukları faktör boyutunu yeterli derecede temsil etmektedir.

Sonuç: Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik ölçekleri güvenilir ve geçerli bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler: Kültürlerarası farkındalık; kültürlerarası etkililik; kültürlerarası iletişim; geçerlik; güvenilirlik.

1. Giriş

Globalleşen dünyamızda kültürel çeşitlenmenin giderek artmasına ve farklı gruplardan insanların birlikte yaşamak zorunda kalmasına bağlı ortaya çıkan sorunlara çözüm üretme isteği, kültürel çeşitliliği merkeze alan çok boyutlu, çok bileşenli yeni bir çalışma alanına yöneltmiştir. Bu yöneliş de “kültürlerarası iletişim” denen olguyu beraberinde getirmiştir (Çakır, 2010). Kültürlerarası iletişim, farklı kültürü olan hastalarla farklı kültürü olan sağlık bakım personeli arasında kültürel açıdan birbirlerinin kültürlerini anlamaya dayalı iletişim sürecidir. Kültürlerarası iletişimin amacına ulaşması ve gerektiği gibi gerçekleşmesi için bireylerin bazı becerilere sahip olması gerekmektedir. Kişinin kültürel olarak farklı bir ortamda, etkili ve uygun bir biçimde iletişimsel davranışlar sergileyerek amaçlarını gerçekleştirme yeteneği “Kültürlerarası İletişim Yeterliliği veya Kültürlerarası Yeterlilik” olarak tanımlanmaktadır (Chen & Starosta, 1996).

Chen ve Starosta geliştirdikleri kültürlerarası iletişim yeterliliği modelinde bu modelin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç boyutu bulunduğunu ifade etmiştir. Kültürlerarası yeterliliğin bilişsel boyutunu kültürlerarası farkındalık; duyuşsal boyutunu kültürlerarası duyarlılık ve davranışsal boyutunu kültürlerarası etkililik oluşturmaktadır (Chen & Starosta, 1996).

Kültürlerarası iletişim yeterliliğinin bilişsel boyutunu ifade eden kültürlerarası farkındalık, bireyin farklı kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları anlayabilme becerisidir. (Rozaimie et al., 2011; Üstün, 2011). Kültürlerarası duyarlılığı, kültürlerarası iletişim yeterliliğinin duyuşsal boyutu olarak kabul eden Chen ve Starosta kültürlerarası duyarlılığın “öz-kavram, açık fikirlilik, peşin hükümlü olmama ve sosyal rahatlık” olmak üzere dört özelliği olduğunu kabul etmektedir. Chen ve Starosta’ya göre bu dört özellik, bireyin kültürlerarası etkileşim sırasında kültürel farklılıkları kabul etme ve bu farklılıklara saygı gösterme konusunda yeterli duyarlılığı göstermesini sağlar (Üstün, 2011). Kültürlerarası iletişim yeterliliğinin davranışsal boyutu olarak kabul edilen kültürlerarası etkililik, bireyin kültürlerarası etkileşim sırasında etkili davranışlar gösterebilme ve iletişimsel amaçları yerine getirebilme yeteneğidir. Bu özelliği sebebiyle, kültürlerarası etkililik iletişim becerileriyle doğrudan ilgilidir ve iletişimin etkili olmasını belirleyen her türlü sözlü ve sözsüz iletişim davranışlarını içerir (Portalla & Chen, 2010; Üstün, 2011; Kartarı, 2014).

Kültürlerarası iletişim yeterliliği, diğer kişinin kültürünü anlama, kültüre ilişkin unsurlara yönelik anlayış geliştirme, diğerinin gözünden olaylara bakabilme ve değerlendirme yetisinin kazanılmasını açıklamaktadır. Kişinin kültürlerarası yeterliliğinin, bir iletişim yeteneği olarak görülmesinin temel nedeni kültürel alandaki etkileşimleri kapsıyor olmasıdır.

Çatışmaların, gerginliklerin, kültürel çeşitliliğin arttığı dünyamızda, kültürel yetkinlikte bakım verecek hemşirelere olan gereksinim de artacaktır. Bu nedenle hemşirelik bakımında kültürlerarası iletişim önemli bir yere sahiptir. Sağlık çalışanlarının farklı kültürlerden gelen hastalara bakım verirken kültürlerarası iletişim alanında yaşadıkları problemleri tanımlamak için birçok araştırma yapılmıştır. (Ryan, 2002; Eckhardt et al., 2006; Vydellingum, 2006; Ayaz & Bilgili, 2009; Jirwe, Gerrish & Emami, 2010; Tanrıverdi ve ark., 2010; Hudelson et al., 2011; Pino et al., 2013). Kültürlerarası iletişim alanında yaşanan bu problemler hastaların düşük kalitede hemşirelik bakımı almalarına ve yetersiz bilgi edinmelerine neden olmuştur. Etkileşimde bulunan farklı kültürlerden bireylerin kültürel farklılıklarını tanımak, onlara saygı duymak, hoşgörülle karşılamak ve farklı kültürel ortamlarda etkin iletişim kurabilmek için kültürlerarası iletişim yeterliliği geliştirilmelidir. Hemşireler giderek daha heterojen toplumlara hizmet vereceklerinden, bütün bu özellikler son derece önemlidir (Öztürk, 2003; Bayık Temel, 2011).

2. Amaç

Hemşirelerin kültürlerarası iletişim yeterliliğini belirlemeye yönelik çalışmaların yapılamaması ve hemşirelerin kültürlerarası iletişim yeterliliğini ölçebilecek araçların olmaması nedeniyle; hemşirelerin kültürlerarası iletişim yeterliliğini ölçmek için geliştirilen “Kültürlerarası Farkındalık” ve “Kültürlerarası Etkililik” ölçeklerinin Türkçe’ye uyarlanarak hemşireler üzerinde geçerlik ve güvenilirliğini belirlemektir.

3. Yöntem ve Gereç

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; hastanede çalışan toplam 260 hemşire; örneklemini ise; araştırmaya katılmayı kabul eden, klinik alanda uyum programını bitiren ve bağımsız hasta bakabilen, farklı kültürlerden gelen hastaların bakımında aktif rol alan 204 hemşire oluşturmuştur. Çalışma metodolojik ve tanımlayıcı olarak planlanmıştır

3.2. Veri Toplama Araçları

Veriler, “Hemşire Tanılama Formu”, “Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği” ve “Kültürlerarası Etkililik Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Hemşire Tanılama Formu: Veri toplama yöntemi olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yaş, cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, çalıştığı bölüm, hastane içinde çalışma süresi, toplam deneyim süresi, dini, eğitim durumu, yaşamını en uzun süre geçirdiği yer, ailenin yaşamını en uzun süre geçirdiği yer, büyüdüğü aile ortamının tutumu, yurt dışında bulunma durumu/nedeni, süresi, farklı kültürden gelen hastalara bakma isteği, kültürlerarası hemşirelik bakımı ile ilgili eğitim alma durumu, farklı kültürden gelen hastalarla bir arada olma isteği, yabancı dil bilme durumu, farklı kültürlerden gelen hastalara bakım vermede en çok zorlanılan konular, farklı kültürlerden gelen hastaların kültürel yapıları hakkındaki bilgileri öğrenme durumları, kültürel yeterlikte bakım verebilmek için sağlanması gerekli konulara ilişkin 21 sorudan oluşmaktadır.

Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği: Rozaimie ve ark'ları tarafından geliştirilen kültürlerarası farkındalık ölçeği 9 maddeli bir ölçektir. Ölçeğin varolan kültürel farkındalık boyutu 1, 6, 8, 9 no'lu maddelerden, hissedilen kültürel farkındalık boyutu 3 ve 5 no'lu maddelerden, kültürel iletişim farkındalık boyutu 2, 4 ve 7 no'lu maddelerden oluşmaktadır. 5 li Likert tipi derecelendirmeye sahiptir.

Rozaimie ve ark'ları ölçeğin güvenilirlik incelemesi ile ilgili yaptıkları çalışmalarında; cronbach's alpha katsayısının alt boyutlar için 0.39 ile 0.68 arasında değiştiğini bulmuş; geçerlik çalışmasında yapı geçerliğini test etmek için faktör analizini uygulamış ve ölçeğin 3 faktörlü yapıya sahip olduğunu belirlemiştir. Maddelerin faktör yük değerleri .55-.82 arasında değişmektedir. Kültürlerarası farkındalık ölçeğinden alınan en düşük puan 9, en yüksek puan ise 45'tir. Ölçekten alınan puanın düşük olması bireylerin kültürlerarası farkındalığa sahip olduğunu göstermektedir (Rozaimie et al., 2011).

Kültürlerarası Etkililik Ölçeği: Portalla ve Chen tarafından üniversite öğrencilerinin kültürlerarası etkililik durumlarının değerlendirilmesi amacıyla 2010 yılında geliştirilmiştir. Kültürlerarası iletişim yeterliliğinin davranışsal boyutu olarak kabul edilen ölçeğin altı alt boyutu bulunmaktadır. Davranışsal esneklik boyutu 2,4,14 ve 18 no'lu maddelerden, iletişimde rahatlık boyutu 1,3,11,13, 19 no'lu maddelerden, iletişimde saygı boyutu 9,15,20 no'lu maddelerden, mesaj becerileri 6,10,12 no'lu maddelerden, iletişimde yönetim boyutu 5 ve 7 no'lu maddelerden ve kimliğin korunması boyutu 8,16 ve 17 no'lu maddelerden oluşmaktadır. Ölçekteki 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16 ve 18 no'lu maddeler ters olarak kodlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 100'dür. Ölçekten alınan puanın yüksek olması bireylerin kültürlerarası etkililiğe sahip olduklarını göstermektedir (Portalla & Chen, 2010). Ölçek (1) kesinlikle katılmıyorum, (2) katılmıyorum, (3) kararsızım, (4) katılıyorum ve (5) kesinlikle katılıyorum şeklinde 5'li Likert tipi derecelendirmeye sahip 20 maddelik bir ölçektir.

3.3. Verilerin Toplanması

Güvenirlilik-geçerlik çalışmasında ilk aşama olarak, ölçekleri geliştiren araştırmacılardan izin alındıktan sonra yurt dışında eğitim görmüş üç farklı kişi tarafından birbirinden bağımsız olarak ölçek Türkçe'ye çevrilmiştir. Çeviri yapıldıktan sonra araştırmacı ve danışmanı tarafından düzeltmeler yapılarak ölçeklerin son Türkçe hali oluşturulmuştur. Ölçek sunum formu oluşturularak 15 akademisyen hemşirenin uzman görüşüne sunulmuştur. Ölçeğin orijinal İngilizce maddeleri ile Türkçe çevirisi arasındaki uyumu öğrenmek ve ifadelerin anlaşılabilirliğini belirlemek amacıyla uzmanların her bir maddeyi "1-4 puan" arasında puanlamaları istenmiştir. Puanlamada 1 puan; uygun değil, 2 puan; biraz uygun (ifadenin revizyonu gerekli), 3 puan; oldukça uygun (uygun ancak ufak değişiklik gerekli), 4 puan; son derece uygun olarak tanımlanmıştır. Ölçekteki maddeler için 3 ve 4 puanını veren uzmanların sayısı toplam uzman sayısına bölünerek Kapsam Geçerlik İndeksi (KGI) değeri hesaplanmıştır. Kapsam geçerlik indeks puanları Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için 3,5; Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için ise 2,8 bulunmuştur. Olumlu geri bildirim alınan ölçek maddeleri ile ilgili; dil eşdeğerliği yapıldıktan sonra ölçek farklı kültürlerden gelen hastalara bakım veren 13 hemşireye uygulanarak anlaşılabilirliği açısından test edilmiş, ilk güvenirlilik geçerlik analizleri yapılmıştır.

3.4. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma öncesi araştırmanın yapılacağı özel sağlık kurumundan, Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik ölçeklerinin Türk toplumuna uyarlanabilmesi için ölçeği geliştiren kişilerden; Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için Rozaimie OA'dan ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için Guo-Ming Chen'den izin yazısı alınmıştır. Anketleri uygulamadan önce katılımcılara çalışmanın amacı, planı ve yararları açıklanmış olup yazılı izinleri alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler; bilgisayar ortamında değerlendirilmiştir. Güvenirlilik incelemesinde iç tutarlılık katsayısı cronbach's alpha katsayısı kullanılarak, zamana karşı değişmezlik (test-retest korelasyonu) pearson momentler çarpımı korelasyon tekniği ile hesaplanmıştır. Geçerlik incelemesinde; dil eşdeğerliği ve kapsam geçerliği yapıldıktan sonra; yapı geçerliliğini değerlendirmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde; farklı ölçek boyutlarına ilişkin DFA genel uyum katsayıları ve faktör yükleri hesaplanmıştır.

4. Bulgular

Çalışmanın bulguları "hemşirelerin tanıtıcı özellikleri" ve "ölçeklerin güvenirliliği ve geçerliği" olmak üzere iki ana başlıkta verilmiştir.

4.1. Hemşirelerin Tanıtıcı Özellikleri

Yaş ortalaması 28.73 ± 4.56 olan hemşirelerin çoğunluğu kadındır (%92.6). Çalışma sürelerine bakıldığında hastanedeki deneyim süreleri 3.40 ± 2.78 yıl, toplam mesleki çalışma süreleri ise 6.87 ± 5.15 'yıldır. Kurumda lisans mezunu hemşireler (%64) ağırlıklı olarak çalışmakta ve %52'si yabancı dil olarak İngilizce bilmektedir. Farklı kültürlerden gelen hastaların çoğunlukta (%60) olduğu kurumda; hemşirelerin %84'ü farklı kültürlerden gelen hastalara bakmak istediğini, %82'si de farklı kültürlerden gelen hastalarla birarada olmak istediğini belirtmiştir. Hemşirelerin %84.5'i "Kültürlerarası Hemşirelik" ile ilgili eğitim almadıklarını belirtmiştir. Farklı kültürlerden gelen hastalara bakım vermede en çok sorun yaşadıkları konunun dil problemi (%94.6) olduğunu ifade eden hemşireler; yabancı hastaların kültürel yapıları ile ilgili bilgileri sırasıyla yaşamış oldukları önceki deneyimlerinden (%47.5) ve arkadaşlarından (%41.7) öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Kültürel yeterlikte bakım verebilmek için kendilerine destek verilmesi istenen konuların ise; "Tercümanların yeterli sayıda ve eğitilmiş olması" (%78) ve "Konu ile ilgili hizmetiçi eğitimlerin verilmesi" (%63.7) olarak sıralamışlardır.

4.2. Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerliliği

Ölçeklerin güvenirliliği; iç tutarlılık ve zamana karşı değişmezlik ile incelenmiştir. İç tutarlılık cronbach's alpha katsayısı; zamana karşı değişmezlik, bir başka ifade ile stabilite 15 gün ara ile incelenen test-retest korelasyon katsayısı ile hesaplanmıştır. Cronbach's alpha katsayısının Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için 0.73 ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için 0.85 olup; test-retest korelasyon katsayıları ise Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için 0.89, ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için 0.71'dir (Tablo 1).

Tablo 1: Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeği Güvenirlik Bulguları

Ölçekler	İç tutarlılık (Cronbach alpha)	Test-tekrar test Spearman rho
Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği	.73	.89
Kültürlerarası Etkililik Ölçeği	.85	.71

4.2.1. Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği Geçerlik Bulguları

Rozaimie ve ark'ları (2011) tarafından Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği (KFÖ) ilk olarak 3 alt boyutta, 9 maddeden oluşturulmuştur. Bu boyutlar varolan kültürel farkındalık (1, 6, 8, 9. madde); hissedilen kültürel farkındalık (3 ve 5.madde) ve kültürel iletişim farkındalığıdır (2, 4 ve 7.madde). Daha sonra, Rozaimie ve ark'ları 10 maddeden oluşan iki boyutlu (öz farkındalık ve kültürel farkındalık) bir ölçek hazırladıkları ikinci bir çalışmaya yapmışlardır.

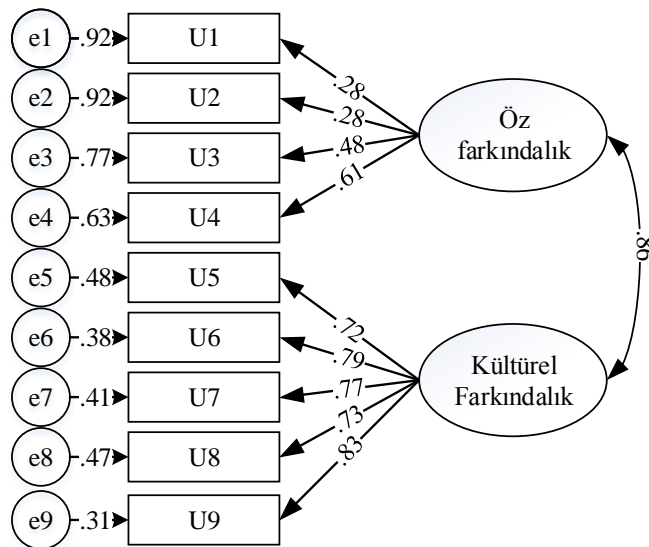
Ölçeğin Türkçe Formu, Rozaimie ve ark'larının ilk çalışmasına dayalı geliştirilmiştir. Dolayısıyla, Türkçe form kullanılarak elde edilen veriler için doğrulayıcı faktör analizi yapılırken, Rozaimie ve ark'larınca ortaya konan hem iki hem de üç alt boyutlu ölçekler test edilmiş; farklı alt boyutlu ölçeklere ilişkin genel uyum katsayıları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Farklı Alt Boyutlu Kültürlerarası Farkındalık Ölçeğine İlişkin Genel Uyum Katsayıları

Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği	S-B χ^2	sd	p	$\frac{\chi^2}{sd}$	CFI	RMSEA	SRMR	$\Delta\chi^2$
1. Üç boyutlu ölçek	27.94	24	.26	1.16	1.00	.003(.00-.066)	.050	
2. İki boyutlu ölçek	27.56	26	.38	1.06	1.00	.002(.00-.059)	.051	.38 ₍₂₎
3. Tek boyutlu ölçek	28.92	27	.36	1.64	1.00	.019(.00-.059)	.053	1.36 ₍₁₎

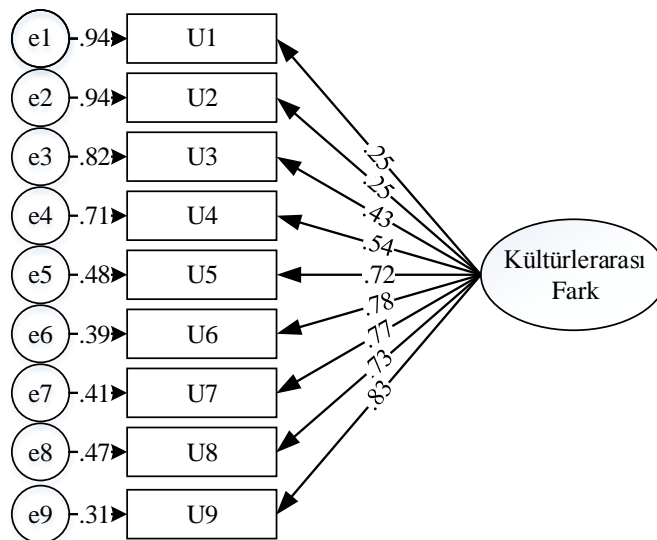
Tablo 2'de verilen farklı alt boyutlu üç ölçeğin de genel uyum düzeyleri yeterli görünmektedir (Kline, 2010; Tabachnick ve Fidell, 2013). Analiz sonucunda, tek boyutlu ölçeğin genel uyum katsayıları, ilişkili iki boyutlu ölçekle aynı düzeyde bulunmuştur. İki boyutlu ölçekle, tek boyutlu ölçek faktörlerinin aynı özelliği ölçüp ölçmediği ki-kare fark ($\Delta\chi^2$) testiyle incelenmiştir. Bu karşılaştırma sonucunda hesaplanan kikare farkı testinin $\Delta\chi^2_1 = 1.36$; $p = .00$ olması, maddeler arasındaki ilişkileri tek boyutlu ölçeğin yeterli olduğuna işaret etmektedir.

Farklı alt boyutlu ölçekler genel uyum katsayılarına ek olarak, faktörlerin yük, güvenirlilik ve açıkladıkları varyans oranlarına göre de değerlendirilmektedir. İki alt boyutlu ve tek alt boyutlu ölçeklere ilişkin elde edilen veriler Şekil 1 ve Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 1. İki Alt Boyutlu KFÖ Ölçeğinin Doğrulayıcı Faktör Çözümlemesi

Şekil 1’de görüldüğü gibi, faktör yükleri “öz fark” için .28 ile .61; “kült fark” için .72 ile .83 arasındadır. Faktörlerin açıkladıkları ortalama varyanslar (AVE) sırasıyla .19 ve .59’dur. İlk boyut için yapı güvenirlilik katsayısı .46, ikinci boyut için .88’dir. İlk boyutun güvenirlilik katsayısının ve açıklanan varyans oranının .50’nin altında olması ilk faktörün göstergeleri arasında gözlenen ilişkileri açıklamada yetersiz olduğunu göstermektedir. Tek boyutlu ölçeğe ilişkin faktör yükleri ise Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Tek Alt Boyutlu KFÖ Ölçeğinin Doğrulayıcı Faktör Çözümlemesi

Şekil 2’de görüldüğü gibi, faktör yükleri .25 ile .83 arasındadır. Yapı güvenirlilik katsayısı .84’tür. Faktörün göstergelerde açıkladığı ortalama varyans .39’dur. Madde 1 ve Madde 2’nin orta düzeyde geçerli göstergeler olması dışında; bu bölümde tek faktörlü modele ilişkin verilen ölçümlerin, iki faktörlü modele ilişkin ölçümlerden daha iyi olduğu ileri sürülebilir.

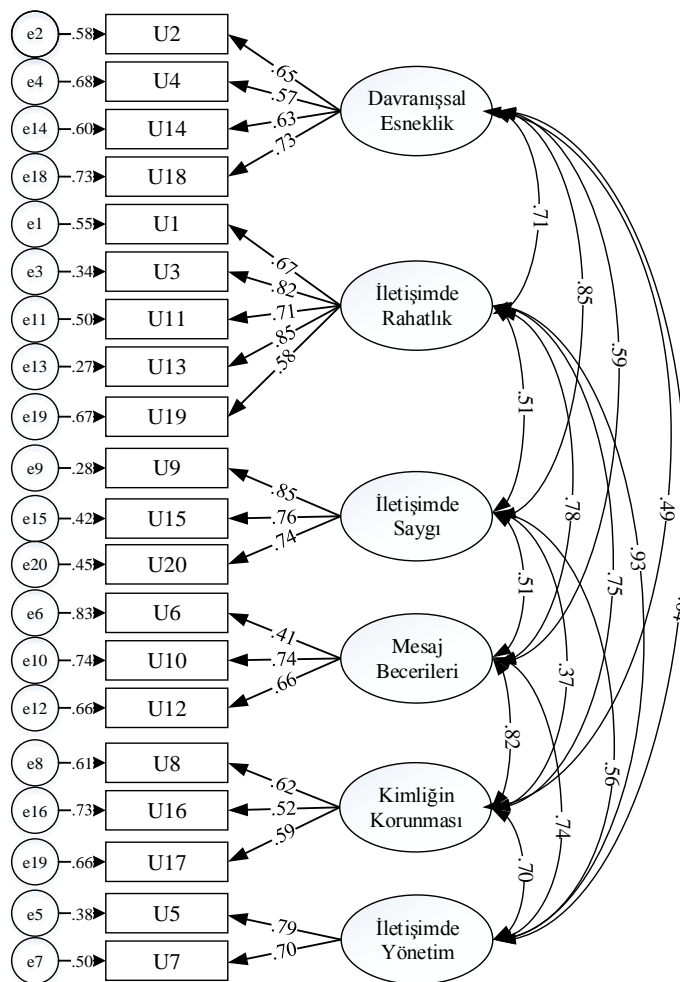
4.2.2. Kültürlerarası Etkililik Ölçeği Geçerlik Bulguları

Portalla ve Chen (2010) tarafından Kültürlerarası Etkililik Ölçeği altı boyutta 20 maddeden oluşturulmuştur. Ölçeğin Türkçe formundan elde edilen veriler kuramsal modele uygun olarak doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir.

Tablo 3. Altı Alt Boyutlu Kültürlerarası Etkililik Ölçeğine İlişkin Genel Uyum Katsayıları

Model	S-B χ^2	sd	p	$\frac{\chi^2}{sd}$	CFI	RMSEA	SRMR	$\Delta\chi^2$
1. Altı boyutlu ölçek	257.81	155	.000	1.66	..8	.059(.046-.072)	.077	

Tablo 3'den de görüleceği gibi, kuramsal modele ilişkin (altı boyutlu model) Storra-Bentler Scaled $\chi^2_{137} = 257.81$, $p=0.00$; CFI= .98; RMSEA= .06(.05 ile.07); SRMR= .08'dir. Bu kriterlere göre, altı alt boyutlu ölçeğin, veri setindeki ilişkileri açıklamakta yeterli olduğu ileri sürülebilir. Faktör yükleri Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3: Kültürlerarası Etkililik Ölçeği Standartlaştırılmış Regresyon Ağırlıkları

Şekil 3'de görüldüğü gibi, faktör yükleri .41 ile .85 arasındadır. Birinci faktör (Faktör 1); davranışsal esneklik alt boyutu ile ilgili 4 maddeden oluşmaktadır. Açıklanan varyansı; %62'dir. İkinci faktör (Faktör 2); iletişimde rahatlık alt boyutu ile 5 maddeden oluşmaktadır. Açıklanan varyansı; %38'dir. Üçüncü faktör (Faktör 3); iletişimde saygı alt boyutu ile 3 maddeden

oluşmaktadır. Açıklanan varyansı; %33'dür. Dördüncü faktör (Faktör 4); mesaj becerileri alt boyutu ile 3 maddeden oluşmaktadır. Açıklanan varyansı; %56'dır. Beşinci faktör (Faktör 5); kimliğin korunması alt boyutu ile 3 maddeden oluşmaktadır. Açıklanan varyansı; %54'dür. Altıncı faktör (Faktör 6); iletişimde yönetim alt boyutu ile 2 maddeden oluşmaktadır. Açıklanan varyansı %42'dir.

Şekil 3'te verilen altı boyutlu ölçeğe ilişkin DFA sonuçlarından yola çıkılarak elde edilen benzeme (convergent) ve ayırma (discriminant) katsayıları Tablo 4'de verilmiştir.

Yapı güvenilirlik katsayısı .60 ile .85 arasında değişmektedir. Faktörler arasındaki korelasyon katsayıları .37 ile .93 arasındadır.

Tablo 4. Benzeme ve Ayırma Geçerlik Katsayıları

Boyutlar	CR	AVE	MSV	ASV	F1	F2	F3	F4	F5	F6
F1	.83	.62	.86	.56	.78					
F2	.64	.38	.72	.51	.82	.62				
F3	.60	.33	.56	.40	.74	.71	.58			
F4	.71	.56	.72	.54	.70	.85	.75	.75		
F5	.85	.54	.86	.38	.93	.51	.37	.56	.73	
F6	.74	.42	.61	.37	.49	.64	.51	.78	.59	.65
Güvenirlik					CR>0.7					
Benzeşim Geçerliği					CR>(AVE) ve AVE>0.5					
Ayırma Geçerliği					AVE>MSV ve AVE>ASV					

5. Tartışma

Hambleton ve Patsula (2000) farklı dil ve kültürler için uygun yeni ölçekler geliştirmekten ziyade, var olan ölçekleri uyarlamaya yönelik çalışmaları önermektedir. Buna gerekçe olarak; ölçek uyarlamaya yeni bir ölçek geliştirmekten daha ucuz ve daha az zaman almasını; uyarlama çalışmalarından elde edilen bulguların, uyarlanan ölçeğin geçerliği için de bir kanıt oluşturmasını ileri sürmektedir.

5.1. Dil Eşdeğerliği ve Kültürel Uyarlama

Genellikle kültürel uyarlamada “tek yönlü çeviri”, “grup çevirisi” ve “geri çeviri” olmak üzere üç yaklaşım kullanılır. En yaygın kullanılan ve kabul gören yöntem “geri çeviri”dir. Zaman alıcı olan bu yöntemde ölçek birbirinden bağımsız çevirmenler tarafından öncelikle orijinal dilden hedef dile çevrilir ve ölçeği geliştiren kişilerin onayına sunulur. Dilde eşdeğerliliği sağlanan ölçek, konuyla ilgili olan uzmanların görüşüne sunulur ve daha anlamlı ve anlaşılır bir anlam sağlanmaya çalışılır (Aksayan & Gözüm, 2002). Yukarıda sıralanan tüm basamaklara dikkat edilerek; her iki ölçek çeviri-geri çeviri yöntemi üzerine temellendirilerek uyarlama yapılmış; uzman görüşü alınmış ve kapsam geçerlik indeksleri hesaplanmıştır. Yapılan pilot uygulamada Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik ölçeklerinin dil ve kültürel açıdan Türk toplumu için uygun olduğu görüldü.

5.2. Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeğinin Güvenirliği

Bir ölçeğin güvenilirlik katsayısı değerlendirilirken, bu değer olabildiğince yüksek olması beklenir. Değer +1'e yaklaştıkça güvenilirliğin yüksek olduğu kabul edilir (Gözüm & Aksayan, 2003; Öksüz & Malhan, 2005). Güvenirlik testleri arasında en sık iç tutarlılık ve zamana karşı değişmezlik (stabilite) kullanılır. İç tutarlılık için, genellikle madde istatistikleri (Kuder Richardson 20 formülleri) ve Cronbach's Alpha çözümlerinden yararlanır. Likert tipi ölçeklerde Cronbach's alpha, dikotom biçimde puanlanmış (yani 1: Başarılı, 0: Başarısız...gibi) ölçeklerde Kuder Richardson 20 uygulanır. Cronbach's alpha katsayısı, istatistik temelleri tutarlı ve tüm soruları dikkate alarak

hesaplandığından, diğer katsayılara göre, genel güvenilirlik yapısını en iyi yansıtan katsayıdır. Güvenirlik katsayısının yüksek bulunması, ölçüm için kullanılan maddelerin homojen bir yapıyı ölçtüğünün göstergesidir (Öksüz & Malhan, 2005). Çalışmamızda; Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeği likert tipi derecelendirmeye sahip olduğundan; iç tutarlılıkta Cronbach's alpha kullanılmış ve güvenilirlik katsayısı KFÖ için 0.73, KEÖ için 0.85 bulunmuş olup; Nunnally ve Bernstein'in (1994) kriterlerini karşılayacak şekilde 0.70'nin üzerinde olduğu görüldü (Tablo 1). Zamana karşı değişmezlik ölçütü, herhangi bir şeyin benzer koşullar altında ve belli bir zaman aralığı ile ölçümleri sonucu elde edilen veri grupları arasındaki ilişki (korelasyon)'dır. Test-retest zaman aralığı için en uygun süre 15 gündür ve test-retest güvenilirlik katsayısı 0.90'nın üzerinde olmalıdır. Ancak bir çok çalışmada olduğu gibi 0.50-0.70 arasındaki test-retest güvenilirlik katsayıları kabul edilebilir değerlerdir (Pınar, 1995; Özdamar, 2002). Çalışmamızda; test-retest korelasyon katsayısı KFÖ için 0.89 ve KEÖ için ise 0.71 olarak bulundu.

Kültürlerarası Farkındalık Ölçeğini geliştiren Rozaimie ve ark. (2011) ile Kültürlerarası Etkililik Ölçeğini geliştiren Portalla ve Chen (2010) çalışmalarında ölçeklerin güvenilirliklerini iç tutarlılık yöntemi ile incelemiştir. Cronbach's alpha katsayısı Kültürlerarası Farkındalık Ölçeği için 0.71, Kültürlerarası Etkililik Ölçeği için ise 0.85 olarak; Arslan ve ark'nın (2015) yaptığı başka bir çalışmada; kültürlerarası etkililik ölçeğinin psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi başlıklı çalışmalarında; ölçeğin Cronbach's alpha katsayısını .83 olarak bulmuştur. Çalışma bulgularımız ölçeklerin güvenilirlik sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

KFÖ ve KEÖ için güvenilirlik sonuçlarının tatmin edici olması her iki ölçeğin de güvenilir olduğunu kanıtladı

5.3. Kültürlerarası Farkındalık ve Kültürlerarası Etkililik Ölçeğinin Geçerliği

Yapı geçerliği; ölçeğin ilgili kavram ya da kavramsal yapının tümünü ölçme yeteneğini gösterir. Bir ölçeğin yapı geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla en fazla kullanılan yaklaşımlardan biri faktör analizidir. Ölçek uyarlamalarında daha çok, ölçekteki maddelerin yapısı hakkında varolan bir hipotezi sınamak için doğrulayıcı faktör analizi kullanılır (Aksayan & Gözüm, 2002).

Doğrulayıcı faktör analizinde; ölçekler, genel uyum katsayılarına, faktör yük değerlerine, güvenilirlik ve açıkladıkları varyans oranlarına göre değerlendirilmektedir.

5.3.1. Kültürlerarası Farkındalık Ölçeğinin Yapı Geçerliği

Ölçek orijinalinden farklı olarak tek alt boyutta toplanmaktadır ve orijinal ölçekle aynı olarak toplamda 9 maddeden oluşmaktadır. Genel uyum katsayılarına bakıldığında; χ^2 /sd değerinin 1.64; CFI: 1.00, RMSEA: .019 ve SRMR indeksinin 0.053 olması uyum değerlerinin literatür bilgileri doğrultusunda (Çokluk, 2014) istenen düzeyde olduğunu gösterdi.

Faktör yükü; maddelerin faktörle ilişkilerini açıklayan bir katsayıdır. Her bir değişkenin faktör yük değeri asgari 0.30 olmalıdır. Kültürlerarası farkındalık ölçeğinin faktör yükleri .25 ile .83 arasında değişmekte olup ilgili ölçek maddeleri ait oldukları faktör boyutunu yeterli derecede temsil etmektedir. Bazı araştırmalarda birleşik güvenilirliğinin Cronbach's alpha katsayısından elde edilmesine rağmen kaynaklar (Hair et al. 2010) her bir yapıya ilişkin güvenilirliğin hesaplanmasında birleşik güvenilirliğinin kullanılmasını tavsiye etmişlerdir. Nunnally ve Berstein (1994) birleşik güvenilirlik değeri katsayısının CR (Composite Reliability-Yapı Güvenirliği) alfa değerinin 0.70 ve üstünde olduğunda birleşik güvenilirliğin kullanılmasını tavsiye etmişlerdir. Araştırmamızda; güvenilirlik katsayısı .84'tür.

Açıklanan ortalama varyans; ölçeğin faktör yapısının gücünü gösterir. Çalışmamızda tek boyutlu olarak belirlenen ölçeğin açıklanan ortalama varyans (AVE) değeri 0.39 dur. Çokluk ve ark'nın (2014) ifade ettiği gibi tek faktörlü ölçeklerde açıklanan toplam varyansın %30 ve daha fazla olması ilgili kavram ve yapının tek boyutla ölçülebilirliğinin bir göstergesi sayıldığını belirtmişlerdir.

5.3.2. Kültürlerarası Etkililik Ölçeğinin Yapı Geçerliği

Kültürlerarası Etkililik Ölçeği'nin yapı geçerliğinde de doğrulayıcı faktör analizi yöntemi kullanıldı. Ölçek orijinaliyle aynı tek alt boyutta ve toplamda 24 maddeden oluşmaktadır. Kültürlerarası etkililik ölçeği için genel uyum katsayıları incelendiğinde; χ^2 /sd değerinin 1.66; CFI: 0.98, RMSEA: .059 ve SRMR indeksinin 0.077 olması uyum değerlerinin literatür bilgileri doğrultusunda (Çokluk, 2014) istenen düzeyde olduğunu göstermiştir. Kültürlerarası etkililik ölçeğinin *faktör yükleri* .41 ile .85 arasında değişmektedir ve ilgili ölçek maddeleri ait oldukları faktör boyutunu yeterli derecede temsil etmektedir. Bir diğer bakılan kriter açıklanan varyans oranıdır. Ölçeğin toplam açıklanan varyans oranı .33 ile .62 arasında değişmektedir. Arslan ve ark'nın (2015) çalışmasında; CFI: 0.95, RMSEA: .064 ve SRMR değeri 0.066 olarak bulunmuş; faktör yüklerinin .31 ile .80 arasında değiştiği belirtilmiştir.

DFA sonuçlarından yola çıkılarak elde edilen benzeme (convergent) ve ayırma (discriminant) geçerliğine ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bir ölçeğin maddelerine verilen cevaplara ilişkin benzeme geçerliliği elde etmek amacıyla Fornell ve Larcker (1981) üç aşamadan oluşan bir yöntem önermişlerdir.

Bu aşamalar;

Ölçekte yer alan her bir yapıya ilişkin maddelerin güvenilirliği (faktör yük değeri), her bir yapıya ilişkin birleşik güvenilirliği (composite reliability) (yapı güvenilirliği), ortalama açıklanan varyans (average variance extracted-AVE)'dir.

Bir maddenin güvenilirliği onun yer aldığı faktördeki faktör yük değeri ile belirlenir (Ursavaş 2014).

Benzeme geçerliğinden söz edebilmek için faktör yüklerinin ve faktörlerin açıkladıkları ortalama varyansın (AVE) .50'den büyük olması, yapı güvenirlilik katsayısının (CR) .70'den ve CR'lerin AVE'lerden büyük olması gerekmektedir. Ayrıca Kline (2010) .30 civarındaki faktör yüklerinin orta düzeyde sayılabileceğini ifade etmektedir. Çalışmamızda faktör yüklerinin ve AVE'lerin .30'dan büyük olması faktörlerin kendi göstergelerinde en azından orta düzeyde varyans açıkladığı anlamına gelmektedir.

Kültürlerarası etkililik ölçeği çoklu faktör yapısına sahip olduğu için; ayırma geçerliğine bakılmıştır (discriminant validity). Ayırma geçerliği; bir yapıyı ölçen alt boyutların bu yapının birer parçası olabilmesi için kendi aralarında belirli düzeyde korelasyonlarının olması diğer taraftan her bir boyutun tek başına var olabilmesi için birbirlerine benzememesi yani ayrışması gerekmektedir. Ayırma geçerliği için açıklanan ortalama varyansın; AVE'lerin MSV'lerden (paylaşılan en yüksek varyans), ASV'lerden (paylaşılan ortalama varyans) ve diğer faktörlerle olan korelasyonlarından büyük olması gerekir. Bununla birlikte, AVE'ler ASV'lerden büyük olmasına karşın MSV'lerden faktörlerin diğer faktörlerle olan korelasyonlarından düşüktür. Bu bulgular Kültürlerarası Etkililik Ölçeğinin ayırma geçerliğine ilişkin kısmi destek sağlamaktadır.

6. Sonuç ve Öneriler

Farklı kültürlerden gelen hastalara bakım veren hemşirelerde kültürlerarası iletişim yeterliliğini belirlemek amacıyla kültürlerarası farkındalık ve kültürlerarası etkililik ölçeklerinin güvenilir ve geçerliğinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmanın sonucunda;

- Kültürlerarası farkındalık ölçeği güvenilir ve geçerli bir ölçektir,
- Kültürlerarası etkililik ölçeği güvenilir ve geçerli bir ölçektir,

Sağlık kurumlarında kültürel yeterli bakımın ve iletişimin sağlanması için bazı değişikliklerin yapılması, hizmetin kalitesi ve bakım alanların haklarının karşılanması açısından bir gerekliliktir. Bu nedenle kültürel yeterlilik kurumun temel değeri olmalıdır. Çalışma sonuçları doğrultusunda bu yeterliliği karşılayabilmek için;

- Sağlık kuruluşlarında personelin kültürel yeterliliğini geliştirmek üzere programların uygulanması,

- Rozaimie ve arkadaşları tarafından geliştirilen kültürlerarası farkındalık ölçeğinin hemşirelerin kültürlerarası farkındalığını ölçmek için kullanılması,
- Portalla ve Chen tarafından geliştirilen kültürlerarası etkililik ölçeğinin hemşirelerin kültürlerarası iletişim yeterliliğinin davranışsal boyutunu ölçmek için kullanılması,
- Çalışmada güvenilirlik geçerliği yapılan kültürlerarası farkındalık ve kültürlerarası etkililik ölçeklerinin kültürlerarası iletişimin değerlendirilmesinde kullanılması için farklı hemşire gruplarında yeni çalışmalar yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Aksayan, S., & Gözüm, S. (2002). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber I: Ölçek uyarlama aşamaları ve dil uyarlaması. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 4(1):9-14.
- Arslan, S. Tadeu, P. Kaya, M., & Arslan, N. (2015). Evaluating the psychometric properties of a scale to measure intercultural effectiveness. *The Journal of International Social Research*, 8(36): 699-701.
- Ayaz, S., & Bilgili, B. (2009). *Kültüre Duyarlı Bakım: Hemşirelerin Yaşadıkları Güçlükler*. Hemşirelik ve Ebelikte Kültürlerarası Yaklaşım Sempozyumu (Sempozyum Kitabı).
- Bayık Temel, A. (2011). Küreselleşme ve hemşirelik eğitiminde uluslararasılaşma. *DEUHYO ED*, 4(3):144-150.
- Chen, G.M., & Starosta, W.J. (2011). *Intercultural Communication Competence: A Synthesis Communication Yearbook*. 1996;19:353-383. In: Üstün E. *Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezçilik Düzeylerini Etkileyen Etmenler*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. (Danışman: Münire Erden).
- Çakır, M. (2010). Kültürlerarası iletişimin bir yönü: Özün ötekileştirilerek yabancılaştırılması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21(1): 75-84.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve Lisrel Uygulamaları*. Pegem Akademi. 2014.
- Eckhardt, R. Mott, S., & Andrew, S. (2006). Culture and communication: Identifying and overcoming the barriers in caring for non-English speaking German patients. *Diversity in Health and Social Care*, 3: 19-25.
- Fornell, C., & Larcker, D. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1):39-50.
- Gözüm, S., & Aksayan, S. (2003). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber II: Psikometrik özellikler ve kültürlerarası karşılaştırma. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 5(1): 3-14.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.) Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hambleton, R.K., & Patsula, L. (2000). *Adapting tests for use in multiple languages and cultures*. Laboratory of Psychometric and Evaluative Research Report. 2-30. Massachusetts University, Amherst.
- Hudelson, P. Perron, N., & Perneger, T. (2011). Self-assessment of intercultural communication skills: A survey of physicians and medical students in Geneva, Switzerland. *BMC Medical Education*, 11: 2-9.
- Jirwe, M. Gerrish, K., & Emami, K. (2010). Student nurses' experiences of communication in cross-cultural care encounters. *Scand J Caring Sci*, 24: 436-444.
- Kartarı, A. (2014). *Kültür, Farklılık ve İletişim. Kültürlerarası İletişimin Kavramsal Dayanakları*. İletişim yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Kline, R. B. (2010). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (3rd ed.). New York: Guilford Press.
- Nunnally, J., & Bernstein, I.A. (1994). *Psychometric Theory* (3rd ed). McGraw Hill, New York.
- Öksüz, E., & Malhan, S. (2005). Sağlıkla bağlı yaşam kalitesi kalitemetri. 68-104.
- Özdamar, K. (2002). *Güvenirlilik ve Soru Analizi. Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*, 1. Cilt, 4. baskı. Eskişehir: Etam AŞ. p.511-525.
- Öztürk, C. (2003). Kültür ve hemşirelik uygulamaları. Kültür ve Hemşirelik Sempozyumu.

- Pınar, R. (1995). *Diabetes Mellituslu Hastaların Yaşam Kalitesi ve Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Doktora Tezi. (Danışman: Yard. Doç. Dr. B Yürügen).
- Plaza Del Pino, F. Soriano, E., & Higginbottom, G. (2013). Sociocultural and linguistic boundaries influencing intercultural communication between nurses and Moroccan patients in southern Spain: A focused ethnography. *BMC Nursing*, 12: 2-8.
- Portalla, T., & Chen, G.M. (2010). The development and validation of the Intercultural Effectiveness Scale. *Intercultural Communication Studies*, 3:21-37.
- Rozaimie, A. Shuib, A. Ali, A., Oii, B., & Siang, C. (2011). *Multicultural awareness for better ways of life: A scale validation among Malaysian undergraduate students*. 2nd International Conference on Business and Economic Research Proceeding.
- Ryan, M., & Twibell, R. (2002). Outcomes of a transcultural nursing immersion experience: Confirmation of a dimensional matrix. *Journal of Transcultural Nursing*, 13(1):30-39.
- Tabachnick, B.G., Fidel, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6thed.). Boston: Pearson.
- Tanriverdi, G. Okanlı, A. Şıpkın, S. Özyazıcıoğlu, N., & Akyıl, R. (2010). The evaluation of the cultural differences experinced by nursing and midwifery students in nursing. *DEUHYO*, 3(3): 117-122.
- Ursavaş, Ö.F., Şahin, S., & McIlroy, D. (2014). Technology acceptance measure for teachers: T-tam. *Journal of Theory and Practice in Education*, 10(4):885-917.
- Üstün, E. (2011). *Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezçilik Düzeylerini Etkileyen Etmenler*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, (Danışman: Münire Erden).
- Vydelingum, V. (2006). Nurses' experiences of caring for South Asian minority ethnic patients in a general hospital in England. *Nursing Inquiry*, 13(1): 23-32.

Extended English Abstract

It is a priority to develop culturally sufficient care and communication in medical institutions for preventing inequalities in health. In order to meet the quality of service and rights of care areas, it is important to make some changes for providing culturally sufficient care and communication. It is inevitable for those who receive and provide care to have cultural differences as a result of globalization tendencies. In our world where cultural diversity increases, the need for culturally competent nurses will also increase. While taking care of individuals from different cultures / languages; healthcare professionals should have culturally sufficient communication skills for strengthening communication, know basic subjects regarding culture, have a cultural awareness and adapt these skills into care areas from different cultures.

Because nurses will gradually provide service to more heterogeneous societies, all these qualities are of peculiar importance. Primary goal of this study is to adapt Intercultural Awareness and Intercultural Effectiveness scales, which have been developed for measuring the intercultural communication competence of nurses, into Turkish as there is no study aimed at determining the intercultural communication competence of nurses and no instrument aimed at measuring the intercultural communication competence of nurses in Turkey and to determine their validity and reliability on nurses.

While the target population of the study consisted of totally 260 nurses who worked in the hospital; the sample consisted of 204 nurses who accepted to participate in the study, had finished adhesion program in the clinical field, were capable of taking care of patients independently and played an active role in the care of patients from different cultures. The data were collected by using "Nurse Identification Form", "Intercultural Awareness Scale" and "Intercultural Effectiveness Scale".

In the first stage of validity-reliability study, permissions were obtained from researchers who had developed the scales and then the scale was translated into Turkish independently by three different people who had studied abroad. After the translation, the researcher and the advisor made corrections and the scales were finalized in Turkish. In order to see the adhesion between the original English items of the scale and the Turkish translation and determine the clearness of statements,

experts were asked to grade each item between “1-4 points”. As a result of these gradings; the Content validity index scores were determined as 3,5 for the Intercultural Awareness Scale and 2,8 for the Intercultural Effectiveness Scale.

Because Intercultural Awareness Scale and Intercultural Effectiveness Scale had a likert type grading; Cronbach’s alpha was used in internal consistency and the reliability coefficient was determined as 0.73 for the IAS and 0.85 for the IES, which apparently met the criteria of Nunnally and Bernstein (1994) being above 0.70. The best period for the test-retest time interval is 15 days and the test-retest reliability coefficient should be above 0.90. However, many studies consider the test-retest reliability coefficients between 0.50-0.70 acceptable values (Pınar, 1995; Özdamar, 2002). In our study; the test-retest correlation coefficient was determined as 0.89 for IAS and 0.71 for IES.

Construct validity of the Intercultural Awareness Scale was conducted by using confirmatory factor analysis (CFA). The scale is collected under one lower dimension unlike the original scale and consists of totally 9 items like the original scale. Examining the general adhesion coefficients; χ^2 /sd value was 1.64; CFI: 1.00, RMSEA: .019 and SRMR index 0.053, which showed that adhesion values were at the required level according to literature knowledge (Çokluk, 2014). Factor loads of the Intercultural Awareness Scale vary between .25 and .83 and items of the relevant scale sufficiently represent their own factor dimensions. Nunnally and Berstein (1994) recommended using combined reliability in case that the CR (Composite Reliability) alpha value of the coefficient of combined reliability value was 0.70 and above. In our study; reliability coefficient was .84. Average variance extracted shows the power of the factor structure of scale. In our study; average variance extracted (AVE) value of the single-dimension scale was 0.39. As is expressed by Çokluk et al. (2014); the fact that the total variance extracted in single-factor scales is 30% and above shows that the relevant concept and structure could be measured with one dimension.

Confirmatory factor analysis method was used in construct validity of the Intercultural Effectiveness Scale. The scale has six lower dimensions and consists of totally 24 items like the original scale. Examining the general adhesion coefficients for the Intercultural Effectiveness Scale; χ^2 /sd value was 1.66; CFI: 0.98, RMSEA: .059 and SRMR index 0.077, which showed that adhesion values were at the required level according to literature knowledge (Çokluk, 2014). Factor loads of the Intercultural Effectiveness Scale vary between .41 and .85 and items of the relevant scale sufficiently represent their own factor dimensions. Total variance extracted rate of the scale vary between .33 and .62. In the study of Arslan et al. (2015); it was determined that CFI: 0.95, RMSEA: .064 and SRMR value was 0.066 and factor loads varied between .31 and .80. Convergent and discriminant coefficients that were obtained based on CFA results regarding the six-dimension scale were examined. Reliability coefficient of the structure varies between .60 and .85. On the other hand, correlation coefficients between factors vary between .37 and .93.

As a result of the study that was conducted for determining validity and reliability of Intercultural Awareness and Intercultural Effectiveness scales, it has been determined that;

- Intercultural Awareness Scale is a valid and reliable scale,
- Intercultural Effectiveness Scale is a valid and reliable scale,

In order to provide culturally sufficient care and communication in medical institutions, it is recommended to;

Use the Intercultural Awareness Scale which was developed by Rozaimie et al. in measuring intercultural awareness of nurses,

- Use the Intercultural Effectiveness Scale which was developed by Portalla and Chen in measuring the behavioral dimension of intercultural effectiveness competence of nurses,
- Conduct new studies in different nursing groups for using intercultural awareness and intercultural effectiveness scales whose validity and reliability have been determined in this study in evaluating intercultural communication.